

שבוע טוב וחודש טוב –

בצאת השבת התחדשו חילופי הערות על הדברים שהעלינו השבוע בינינו, והדברים ממשיכים לזרום מן הלב, ואכן פוגעים (באופן חיובי!) במטרה. לצערינו, ולא להפתעתנו, התחזק הערב גם-כן ירי הטילים בכל יישובי הדרום, עד כדי ביטול למחר (א') של הלימודים בכל מוסדות החינוך כולל BGU.

ואתם שואלים את עצמכם – למה אבא לא מבין? מה קרה לחינוך שהוא נותן לנו? איבד "גם הוא" את הדרך? למה אנחנו לא מצליחים להאיר לו את העיניים ואת האוזניים? למה אמא – שמסכימה עם כל מה שאנחנו אומרים – לא מצליחה... ועוד ועוד.

אם אכן אני מבין את המבוכה שלכם נכון, אני חושב שאולי יש כאן אי-הבנה.

כל מה שלמדתם ממני ומאיתנו – זה בדיוק מה שאנחנו מאמינים בו.

ולא – אינני מביה"ס של רבי זכריה בן אבקולס.

אני יודע שכאשר אני רואה פיצוץ שמוציא תופעות יפות וצבעים נפלאים, תפקידי הוא לא לצלם אותו כדי לשמור אותו לדורות, אלא לכבות אותו.

ויודע אני בתור כימאי שאם אתה רוצה לכבות שריפה, אתה לא מסגן את המים קודם, לא משנה כמה שהם מלוכלכים ... וגם אתם יודעים.

אז מה אתם מנסים להגיד לי,

ומה אני מנסה לומר לכם?

את התשובה לראשונה אתם צריכים לתת.

את תשובתי לשאלה השניה, אני אנסה להשיב.

ידעו שליחי ה' - נח, הנביאים, רבנן, רבני אירופה – ידעו שהאסון קרב ובא.

ומה היה תפקידם, מה היתה שליחותם?

של נח – היה עליו לקחת 120 שנה כדי לתת מספיק זמן לאנשי דורו לחזור בהם. ואם לאו – יציל את עצמו. הוא גם רצה להאמין כי בסופו של היום, ה' עוד יסלח לדור. הוא טעה וניצול.

ירמיה ראה **ואמר** שוב ושוב שהוא רואה מה שיקרה אם לא נתקן את דרכינו. העם לא הקשיב. הוא צדק ובכה.

רבנן ראו, ואנחנו מבינים שהיו ביניהם חילוקי דעות כפי שהמאמר שפסח שלח מזכיר לנו. כבר לא קול חד ובהיר, אלא קולות ומסר מטושטש לעם ישראל. כל אחד יכול להאמין או לא להאמין. טעינו, בכו, גלינו ובוכים – עד עצם הרגע הזה.

רבני אירופה – **כולם** ראו מה שעומד על הפתח – החפץ חיים זצ"ל ראה **ואמר** את זה כבר בשנת תרפ"ג – 10 שנים לפני שנפטר ויותר

מ-15 שנה לפני פרוץ המלחמה. חלקם אמרו לברוח, חלקם אמרו להישאר. אחת הסיבות, אולי, שהורו להישאר – כי באירופה הם

עלולים ליהרג, אך הנשמה תישאר טהורה. בגלות, הגוף יינצל אך עלולים הם לאבד את הנשמה. ראו כולם את האסון הקרב ובא, וכל אחד פירש אותו בעיני השקפת עולמו, הבנויה על מסורת של דורי דורות של חיים יהודיים בגלות.

מי מהם צדק?

הסוגיה עדיין בדיון...

וגם אנחנו.

גם אנחנו – ואני בתוך זה – ראינו את האסון של הסכמי אוסלו והפגנו נגד, עד שהתחילה להתחלחל בי ההבנה כי הממשלה תכבה כל התנגדות לתוכניתיה – בדרך זו או אחרת. ואכן כן עשו.

ואז התחלתי ללמוד עם וולוול כחברותא – קודם ב'כוזרי', אח"כ ב'ספר החינוך' ואז הדף היומי בגמרא. האמת שהיוזמה לחברותא היתה של וולוול, אך מאותם נימוקים שהזכרתי – המחאה האפקטיבית תהיה להתחזק בלימוד תורה.

ומאוחר יותר - התחלתי גם את ה**דף** – כלי "הפנים אל הפנים" שלי/שלנו.

אינני מוחה על המחאה שלכם. ב"ה שאכן ספגתם את מה שניסינו לתת לכם.

ואינני מנסה לשכנע אתכם שאני צודק, ולא אתם.

אתם בוודאי ובוודאי צודקים. כמו שצדקתם בשעת הגירוש.

צביעת הבית בכתום – לא הרפתקאה היא. אף וולוול לאחרונה שואל אותי – האם זה חד-פעמי? למה לא חידשתם אותו? ואודה שאני באמת לא חשבת על זה.

אנחנו כן רוצים לחדשו ולעשות אותו בעצמנו, ולא למסור את המצוה לידי מישהו אחר.

אך בעיניי השאלה שאתם מנסים להתחמק ממנה היא – **למה אנחנו בכלל במצב הזה**, ומה נוכל באמת לעשות, כדי למנוע שנמשיך ללכת

מדחי אל דחי? כי באמת – העם שהסכים לשחרר מרצחים הוא אותו עם שהסכים לצאת ממצרים ב-56' ושוב ב-74', והוא אותו עם

שהסכים לצאת מסיני ב-82', שהסכים ללכת למדריד אחרי מלחמת המפרץ, הוא אותו עם שהסכים לחתום על הסכמי אוסלו הארורים

ולצאת משטחי י"ש"ע בשנות האוסלו הראשונות, ולברוח מלבנון בשנת 2000 למניינם, וכן "להתנתק" מגוש קטיף.

אותו עם.

האם למדנו משהו?

האם הפקנו לקחים, או אלא שכל אחד מאיתנו עדיין רואה את אותם האירועים וממשיך לפרש אותם לפי השקפת עולמנו...?
לכו תשאלו חברים, **לא** מהמגזר שלנו, מה הם למדו מהגירוש?
לא אופתע מהתשובות.

ובתוך העם הזה אנחנו יושבים.
אני לא אומר כי צריכים להסכים עם העם.
אני לא אומר שצריכים לשאול את העם מה הוא רוצה – ואז לעשות לפי בקשתו.
זה אינו סימן של מנהיג.
אך מנהיג כן צריך להקשיב לקול העם – לא כדי להיבחר שוב, ולא כדי לא להרוג את הנשים ואת הצאן של עמלק – כדי להביא אותם כקרבנות, דבר הנתעב ע"י הקב"ה.

לא.

הוא צריך להקשיב לעם – **כדי לדעת איפה הם.**

כדי לדעת מה להשיב להם.

הוא אינו צריך לשמוע בקול או קולות העם.

הוא צריך להקשיב, כדי לדעת איך – בתור שליחו ונציגו של הקב"ה בעולם הזה ובשעה הזו - כדי לדעת איך להשיב.
"ויגידו למרדכי את דברי אסתר. ויאמר מרדכי להשיב אל-אסתר אל-תדמי בנפשוך להמלט בית-המלך מכל-היהודים. כי אם-החרש תחרישי בעת הזאת--רוח והצלחה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת בית-אביך תאבדו ומי יודע--אם-לעת כזאת הגעת למלכות. ותאמר אסתר להשיב אל-מרדכי. לך כנוס את-כל-היהודים..."

וכאשר הוא שומע דברים שאינם לפי רוח המסורת היהודית, הוא ישאל את עצמו – **איך הגענו לזה? ומה עלי לעשות כדי להביא את העם להיות:**

1. עם, ו-

2. נאמן למסורתו עתיקת-הימים.

לכבות שריפות כן.

אבל אם נשקיע ונמשיך להשקיע את **כל** הכח בכיבוי, לא יישאר לנו כח להאיר ולהטיב את דרכינו.

אתכם אינני מאשים חו"ח. אתם – כל אחת ואחד בתחומי – עושים את מלאכתכם נאמנה.

ברוך השם, ויישר כוחכם!

אך אני כן רוצה לחזק אתכם – ודרככם גם את ידי חבריכם – שיש כאן משימה של בניית עם שלמשך שנות דור והרבה יותר מזה אנחנו מתחמקים ממנה **ולא נוכל עוד להתחמק**. שינוי ותפנית יבואו רק בזכות זה ולא בזכות שום כיבוי.

בלי העבודה המאומצת שאני מעלה אותה בנס כאן, חו"ח העיסקה הבאה תהיה עוד יותר ועוד יותר גרועה מקודמתה....
אוהב וכואב,

אב"א

=====

קודם-כל מעקיבא:

בס"ד

שבוע טוב ומבורך לכולם.

למחבל הבא יש שם. יש לו גם כתובת.

אחד השמות הוא האני רסאמי ג'אבר. המחבל הארור הנ"ל רצה את ארז שמואל הי"ד בדם קר בעת שהיה בדרכו לאמירת תהילים במערת המכפלה. הכלב הזה יצא לאחרונה מהכלא אחרי כניעתה של ישראל ללחצי החמאס, התשקורת וארגוני השמאל הקיצוני.

הכלב גר במרחק של כ- 200 מטר בקו אירי מהבית שלי, של אשתי ושל ילדיי איילת השחר שובאל ואחיה.

כמוהו שוחררו עוד רבים והם חזרו כמנצחים לכפריהם. אין שום כוח שבעולם שימנע מהם לחזור לרצח יהודים שהם יודעים שלכל היותר הם יחזרו לבית המלון שממנו שוחררו בטרם עת.

התוצאות לא איחרו לבוא.

מעבר למתקפת הטילים על יישובי הדרום שגם אותה מנסים להסתיר בתשקורת היו בשבוע האחרון מס' לא מבוטל של פיגועים שקשה לי להאמין שמישהו במדינת ישראל שמע עליהם אלא אם כן הוא קורא אדוק של ערוץ 7.

בשבת שעברה נדקר ונפצע קשה תושב שכונת רמות בירושלים (שכנו של ראש השב"כ), ביום רביעי הופעל מטען צד לעבר סיור של צה"ל בגוש עציון ואך בנס לא היו נפגעים, יידי אבנים ובקת"בים הוא בכלל דבר שבשגרה לאחרונה ובמיוחד השימוש המוגבר שנעשה לאחרונה בשיטה של יידי אבנים מרכב חולף דבר שהוא קטלני מאוד (ע"ע רצח אשר פלמר הי"ד ובנו התינוק).

ביום ששי אירע מקרה נוסף של יידי אבנים מרכב חולף מעט דרומית לקרית ארבע. אחד הרבש"צים של קרית ארבע הצליח בפעולה מהירה להביא לידי לכידת המרצחים.

אם הוא לא היה תופס אותם סביר להניח שהם היו ממשיכים בפעילותם. גם אם השב"כ היה שם את ידו עליהם ומביא למעצרים, היו נדרשים לכך לא פחות מחמישים חיילים שיסכנו את חייהם עבור המעצר.

מעבר לחיילים שמסכנים את חייהם ישירות עבור המעצר, ישנם כוחות רבים במעטפת שעולים הון רב כולל שימוש במסוקים / מזל"טים.

אני כחייל ורבים כמותי נצטרך לחשוב פעמיים לפני המעצר הבא שנלך אליו אם שווה לסכן את חיינו תמורת מעצר של מחבל שעוד כמה חודשים יישתחרר בעיסקה הבאה או בתור מחווה לחיזוק הכלב היושב ברמאללה.

ככל הנראה, נמשיך לעשות זאת (וחבריי היו שותפים לפעילות שכזו בשבועות האחרונים) אולם בלב כבוד ולא באותה מוטיבציה שהייתה בעבר.

שבוע טוב, עקיבא.

ואז מפסח...

[ההדגשה בירוק שלי. אבא]

זה אמנם נכתב לפני גירוש היהודים מבתיהם שבגוש ולא בהקשר של מחאה כנגד הכניעה הנוראה היום, אבל הדבר מבטא את מחשבת י לגבי מזיקות יתר שאינה במקומה.

לפעמים צריך לדעת לומר על הטמא שהוא טמא כמו שכתוב לגבי מצורע "וטמא טמא יקרא" ולא כתוב "ולא טהור ולא טהור יקרא"

Pesach Goldman
052-5665737

יהדות: ענוותנותו של רבי זכריה בן אבקולס ובית מדרשו

<http://www.inn.co.il/Articles/Article.aspx/4581>

פורסם ב: 09:29, 14/07/05

הרב אברהם ישראל סילבצקי

"אזל (בר קמצא) אמר ליה לקיסר: מרדו בך יהודאי! אי"ל: מי יימר? אי"ל: שדר להו קורבנא, חזית אי מקריבין ליה. אזל שדר בידיה עגלא תלתא. בהדי דקאתי שדא ביה מומא בניב שפתים, ואמרי לה בדוקין שבעין, דוכתא דלדין הוה מומא ולדידהו לאו מומא הוא. סבור רבנן לקרוביה משום שלום מלכות, אמר להו רבי זכריה בן אבקולס, יאמרו: בעלי מומין קריבין לגבי מזבח! סבור למיקטליה, דלא ליזיל ולימא, אמר להו רבי זכריה, יאמרו: מטיל מום בקדשים יהרג!"

"אמר רבי יוחנן: ענוותנותו של רבי זכריה בן אבקולס, החריבה את ביתנו, ושרפה את היכלנו, והגליתנו מארצנו" [גיטין נ"ו].

פירוש הגמרא:

הלך בר קמצא אמר לו לקיסר: מרדו בך היהודים! אמר לו: מי אמר? אמר לו: שלח להם קרבן וראה אם מקריבין אותו. שלח בידו עגל משולש. תוך כדי הליכתו הטיל (בר קמצא) בקרבן מום בניב השפתיים ויש אומרים בדוקין שבעין, מקום שעבורנו הוא מום ועבור הרומאים אינו מום. סברו חכמים להקריב הקרבן משום שלום מלכות, אמר להם רבי זכריה בן אבקולס יאמרו: בעלי מומין קריבין לגבי מזבח! סברו חכמים להורגו שלא ילך ויאמר (לקיסר רומי) אמר להם רבי זכריה יאמרו: מטיל מום בקדשים יהרג! אמר רבי יוחנן: ענוותנותו של רבי זכריה בן אבקולס, החריבה את ביתנו, ושרפה את היכלנו, והגליתנו מארצנו.

אגדת החורבן של קמצא ובר קמצא מסתיימת באופן טראגי במעשהו הנורא של בר קמצא שתכליתו הייתה הבאשת ריחם של ישראל בעיני קיסר רומי ואשר הביא בסופו של דבר לחורבן בית המקדש. את אשמת החורבן תלה רבי יוחנן דווקא בצווארו של רבי זכריה בן

אבקולס, מחכמי הדור ההוא, שבענוותנותו ובדאגתו הרבה לעתידו הרוחני של העם, שכנע את חכמי ישראל להמנע מפעולות פרקטיות שנגזרו את ההלכה (למראית עין בלבד), אף שהיה בכוחם של פעולות אלה למנוע את החורבן הקרב ובא .

אמירתו הקשה והחד משמעית של רבי יוחנן : "ענוותנותו של רבי זכריה בן אבקולס החריבה את ביתנו ושרפה את היכלנו והגליתנו מארצנו" הדהדה בבית המדרש שנים רבות אחרי החורבן וההרס. עם ישראל כבר שכן מפוזר ומפורד בגלות החל הזה, את רבי רבבות ההרואים והנטבחים כבר אי אפשר היה להשיב, גם לא את נחלתנו שהיתה לזרים או את בית תפארתנו שהיה לשמה. קולות הויכוח שניתש בין רבי זכריה בן אבקולס לחכמי דורו נדמו תחת אפר החורבן, אולם הלקח הנלמד לדורות מתפיסתו של רבי זכריה בן אבקולס נותר זועק מתוך דברי חז"ל, ולפרקים בעיתות מבוכה ובלבול כאשר נזקק עם ישראל לפעולות מעשיות לנוכח אסון קרב ובא, אף תובע לקח זה את עלבונו מחלק מתלמידי החכמים שבדור.

אין כל ספק, כי חששותיו של רבי זכריה בן אבקולס נבעו מדאגה כנה לעתידו הרוחני של עם ישראל. ספק אמיתי ניקר בליבו ובמוחו של רבי זכריה: שמא מתוך מעשים אלה של הקרבת קרבן בעל מום או של הריגת בר קמצא, שנועדו להצלת האומה, תצא קלקלה בהבנת התורה ופגיעה במצבו הרוחני של הדור .

ענוותנותו של רבי זכריה בן אבקולס הזכירה לו שוב ושוב כי בימים כתיקונם מעשים כגון אלה אסורים הם בתכלית האיסור, פסולים הם מעיקרם, ונוגדים את דרכה של תורה. אין שום היתר לעשות דבר שעלול להביא להבנה לא נכונה של דרך התורה ולפגיעה חינוכית שקשה יהיה לתקנה, הבהיר רבי זכריה בן אבקולס לחכמי דורו. הפצת התורה לאמיתה בקרב הציבור, סבר רבי זכריה, חשובה לאין ערוך מחשבונות פרקטיים עכשוויים שאין כל הוכחה לכך שאכן יצליחו למנוע את החורבן.

תפיסתו של רבי זכריה בן אבקולס הכריעה את הכף, חכמי ישראל שוכנעו כי עדיף לוותר על פעולות של הוראת שעה להצלת העם והארץ, אם בקרבן טמונה סכנה חינוכית לעם בכללו. בכך נסתם הגולל על כל אפשרות מעשית שתמנע את האסון, לא היה דבר שיעצור את גלגלי ההרס והחורבן שאיימו לרמוס את האומה. רבי זכריה בן אבקולס המיט חורבן על כלל ישראל, שואה חומרית ורוחנית כאחד, חורבן הבית שריפת ההיכל וגלות לבין האומות .

היום, כאלפיים שנה לאחר מעשהו הנתעב של בר קמצא מרחפת על מדינת ישראל סכנה קיומית בדמות ההינתקות. ראשיתה חורבן היישובים בגוש קטיף וצפון השומרון ואחריתה (לכל הפחות) מדינה פלסטינית חמושה בעלת רצף טריטוריאלי המאיימת על קיומה של מדינה יהודית בארץ ישראל.

לנוכח מצב קשה ומביך זה בו אנו שרויים, בעוד שגדולי רבותינו, מורי ההוראה שבדור שיזם רב להם בכל מכני התורה מורים לנו דרך סלולה וברורה להצלת העם מחורבן על ידי פעולות פרקטיות נצרכות, בוקעים ועולים קולות אחרים מבית מדרשו של רבי זכריה בן אבקולס .

רבי זכריה בן אבקולס של דורנו מעלה חששות שמא הצלת העם על ידי מעשים של הוראת שעה שיכריחו את ראש הממשלה לסגת מתוכנית החורבן, יביאו לפגיעה חינוכית ואמונית בדור, שתוצאותיה יהיו רעות ומרות. כאז כן עתה, נשמעים טיעונים הלכתיים העולים מבית מדרשו של רבי זכריה בן אבקולס, כגון אלה המעלים את מצוות "ואהבת לרעך כמוך" כטיעון הלכתי כנגד פעולות פרקטיות כאלה ואחרות. טיעונים הזורעים מבוכה בקרב הציבור ומבקשים להפר את הוראות השעה, כאילו גדולי הדור ומנהיגיו לא לקחו עניין זה בחשבון.

אכן, עצירת תהליך ההינתקות כרגע תהיה רק כיבוי שריפה, טיפול בסימפטום. אין שום ספק בכך שהארת הדרך האמונית בקרב הציבור השכנוע וההפנמה על ידי מפגשי פנים אל פנים" ומסגרות אחרות, הם אלו שיבטיחו את קיומנו ובסופו של דבר גם את השלמת תהליך גאולתנו וקיום חזון הנביאים בטווח הרחוק .

עם זאת ברור כשמש, כי בתהליכי שכנוע אלה הדורשים זמן רב, לא נוכל לעצור את התהליך העכשווי המאיים על קיומה של המדינה, משום שאסון ההינתקות ממשמש ובא. בל נשכח שהשפעה על רצון העם ומאווייו איננה רלוונטית עוד בשלב זה, רצונו של הציבור איננו מהווה עוד מחסום בפני תכניתו של ראש הממשלה הדוחה בצורה גסה כל אפשרות של הבאת העניין להכרעת העם .

לצערנו נוכחנו לדעת כי השכנוע, לא יוביל לעצירת הפינוי. לעומת התהליך הארוך והחינוכי לטווח הארוך, הפעולות הפרקטיות של הוראת השעה אינן באות במטרה לשכנע איש, עניינם הוא עצירת התהליך המוביל אותנו לתהום, בלבד. בכוחן של פעולות אלה להביא לעצירת האסון ע"י הבהרה חד משמעית לראש הממשלה כי הוצאה לפועל של רעיון העוועים לא תתמשש. העם הבריא, מתוך אחריות לעתידו של כלל ישראל, יעצור בגופו את הגירוש והחורבן. אין שום סתירה בין המפגשים האישיים והארת דרכה של תורה, לבין ההצלה המיידית הנצרכת ע"י פעולות, שבימים כתיקונם, היו פסולות מעיקרם .

הנזקים החינוכיים שעלולים להיווצר כתוצאה מפעולות הוראת השעה, עליהם מצביעים שוב ושוב תלמידי רבי זכריה בן אבקולס שבדורנו, הינם ברי תיקון בטווח הארוך, אולם את הנפשות שיקטפו כתוצאה ממסירת שטחי ארץ ישראל לרשות הפלסטינית אי אפשר יהיה להשיב, גם לא את הישובים הפורחים או את בתי הכנסיות ובתי המדרשות שיחרבו עד היסוד.

עינינו כלות ורואות עד כמה ענוותנותם של תלמידי רבי זכריה בן אבקולס של דורנו אינה מאפשרת להם לראות את הצורך הפראקטי החיוני בפעולות הוראת השעה. מובילים הם אותנו גם היום לחורבן ולהרס שאינו בר תיקון. הטענה כאילו מפגשי פנים אל פנים הם בלבד שיצילו את המצב וכי פעולות המחאה רק פוגעות במאמצי השכנוע, טענה ששבה ועולה מבית מדרשו של רבי זכריה בן אבקולס, מזכירה משפחה היושבת ספונה בביתה כששלהבות אש מלחכות סביבה ומאיימות לכלות תוך דקות ספורות את הבית על יושביו.

במקום לכבות את השריפה בזרנוקי מים למורת רוחם של אלה מתושבי המשפחה המבקשים לחוס על רהיטי הבית, ורק לאחר מכן לשבת פנים אל פנים ולהסביר למשפחה מדוע היה צורך לפגוע ברהיטים כדי להציל את נפשם, מבקשים אנשי רבי זכריה בן אבקולס של דורנו, לדבר על ליבם של המשפחה ולשכנעם, בעוד הלהבות בוערות.

השיחה והשכנוע פנים אל פנים הינם תהליך מבורך ונצרך, אך ללא פעולות פרקטיות נחוצות לכיבוי השריפה, לא יוותרו חיים להתפלמס המשוכנעים ואף לא המשכנעים, אש החורבן תכלה את כולם.

קשה שלא להיזכר בימי הסכמי אוסלו, בהם עמדו תלמידי רבי זכריה בן אבקולס של דורנו ובענוותנותם הטילו מורך בלבבות. ריפו הם את ידי אלה שניסו למנוע בגופם את יישום ההסכמים כתנועת "זו ארצנו" ע"י טענות חוזרות ונשנות שהמאבק שלנו הוא מאבק של אמונה מתוך אהבת ישראל ואמונה בדור.

אילו לא שעינו לחששותיו של רבי זכריה בן אבקולס של אותו הזמן, היו חיים וקיימים עימנו היום עוד כאלף חמש מאות יהודים איתם היה ניתן להיפגש במסגרת פנים אל פנים ולהאיר נתיבות אמונה בליבם בדרכי נועם ובשלווה. במקום זאת, שוכנעו רבים מאיתנו מהדברים שיצאו מבית מדרשו של רבי זכריה בן אבקולס, מנענו עצמנו מפעולות נמרצות וחריונות כנגד ההסכמים, ומצאנו עצמנו טובעים בים של דמעות ודם.

הרבה יותר קל להאשים את רבין ז"ל והפלסטינים או את בר קמצא וקיסר רומי בחורבן ובהרג, אולם רבי יוחנן מצא את האשמה דווקא ברבי זכריה בן אבקולס. תלמיד חכם, שענוותנותו החריבה את ביתנו שרפה את היכלנו והגלתנו מארצנו. תביעת הדורות החד משמעית מרבי זכריה בן אבקולס באה משום שבחשבונות הענוותנות שלו, לא השכיל רבי זכריה להבחין בין פרובלמה חינוכית תורנית ואמונית קשה ככל שתהיה, הניתנת לתיקון ולהשלמה, לבין החשש מפני חורבן פיסי קרב ובא המביא בכנפיו גם חורבן רוחני מוחלט שאיננו משאיר מקום לתיקון ולהשבה והמחייב מעשים דחופים להצלת כלל האומה.

אל בני הישיבות והמכינות קורא אני בקול גדול, לשוב ולשמוע בקול מורינו ורבותינו גדולי הדור ומנהיגיו שבדעתם דעת התורה מורים לבצע פעולות מעשיות בהוראת שעה להצלת העם והארץ, מתוך אהבת ישראל ואחריות לאומית. אל לנו להיתפס חלילה בעוון רבי זכריה בן אבקולס ותלמידיו, לבל נהיה מאלה שבענוותנותם הרבה המיטו על עמינו חורבן וגלות, חומריים ורוחניים כאחד.